

Oplaty publiczne nakładane na spółki wydobywcze istotnie blokują ich rozwój. O polityce państwa w tym zakresie oraz rozwiązaniach przyjętych w innych krajach dyskutowali eksperci podczas seminarium „Daniny publiczne w przemyśle wydobywczym w Polsce i na świecie”.

Seminarium odbyło się 7 kwietnia 2014 r. w Centrum Partnerstwa Społecznego „DIALOG” im. Andrzeja Bączkowskiego w Warszawie. Jego organizatorem były Forum Przemysłu Wydobywczego Pracodawców RP, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN oraz Związek Pracodawców Polska Miedź.

Celem spotkania była dyskusja przedstawicieli branży wydobywczej, zaproszonych przedstawicieli ministerstw (finansów, gospodarki, środowiska, skarbu państwa, pracy i polityki społecznej, spraw zagranicznych) oraz nauki zmierzająca do znalezienia adekwatnych rozwiązań legislacyjnych w zakresie danin publicznych ponoszonych przez branżę, które byłyby optymalne zarówno dla branży jak i budżetu państwa. W zglobalizowanej gospodarce struktura systemu podatków krajowych jest jednym z głównych czynników decydujących o konkurencyjności przedsiębiorstw polskich, zwłaszcza branży wydobywczej na rynkach zagranicznych, tak europejskich, jak i światowych.

W debacie uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przedsiębiorcy polskiego przemysłu wydobywczego reprezentujący m.in. naftę i gaz, węgiel kamienny, cement, kruszywa oraz rudy miedzi, reprezentanci nauki polskiej oraz członkowie organizacji pozarządowych. Pozostali przedstawiciele ministerstw, tj. finansów, gospodarki, oraz spraw zagranicznych, mimo potwierdzenia uczestnictwa w Seminarium nie wzięli w nim udziału, co niewątpliwie wpłynęło na ograniczoną realizację założonego celu – wymiany poglądów zgodnie z intencjami organizatorów seminarium.

Andrzej Malinowski – Prezydent Pracodawców RP witając zebranych i dziękując za liczne przybycie, zwrócił uwagę na istotę podejmowanych na seminarium problemów dotyczących danin publicznych w sektorze wydobywczym i toczących się od lat dyskusji z przedstawicielami stosownych ministerstw. Wymiana korespondencji między sektorem wydobywczym, a Rządem RP w zakresie regulacji prawnych dotyczących danin publicznych przedłuża się, a odpowiednie akty nie są kierowane do Sejmu RP w celu rozpoczęcia prac legislacyjnych. Nakładane daniny publiczne podlegają częstym zmianom lub uzupełnieniom, co prowadzi do niespójności w ich systemie, przejawiającym się dublowaniem opłat tego rodzaju. Ponadto daniny obejmują również prace poszukiwawcze i rozpoznawcze, które są kapitałochłonne, wieloletnie, nie przynoszą zysków, a wiążą się z dużym ryzykiem. W ocenie Prezydenta Pracodawców RP decyzje odnośnie danin publicznych, powinny być poprzedzone analizami i konsultacjami z przedstawicielami branży i naukowcami.

Ideą zorganizowanego seminarium było zainicjowanie kreatywnego dialogu pomiędzy przedstawicielami Rządu i różnych sektorów przemysłu wydobywczego oraz nauki. Jego wynikiem miało być powołanie zespołu roboczego, mającego wypracować racjonalne dla wszystkich stron rozwiązanie, które byłyby satysfakcjonujące zarówno dla Państwa jak i wzmocniłyby konkurencyjność branży wydobywczej na rynkach zagranicznych.

Przedstawiciele reprezentowanych sektorów przemysłu wydobywczego przedstawiali problemy, z którymi borykają się i próbują zainteresować nimi stosowne departamenty ministerstw na podstawie których sformułowano niżej przedstawione wnioski i konkluzje:

1. Daniny ponoszone przez przemysł wydobywczy kierowane są do NFOŚiGW, budżetów gmin i państwa i są regulowane w zbyt wielkiej ilości różnych ustaw. Powinny być uregulowane w jednej ustawie dotyczące tej branży – w Prawie geologicznym i górnictwym.
2. Wiele z danin jest ponoszonych z tego samego tytułu wielokrotnie, np. podatek od wydobycia niektórych kopalin i opłata za użytkowanie górnictwe. Brak jest korelacji w nakładanych daninach.

3. Brak spójnej, stabilnej i międzyresortowej polityki fiskalnej skutkuje wieloma postępowaniami podatkowymi wobec podmiotów górniczych.
4. Efektywna wielkość łącznych obciążeń podatkowych w Polsce sięga 75% i jest znacznie wyższa niż w innych krajach.
5. System danin wpływa negatywnie na racjonalną gospodarkę złożem. Brak promocji nowych inwestycji – brak systemu prorozwojowego.
6. Pojawiają się nowe projekty obciążeń (w tym rozszerzenia zakresu istniejących dla branży górniczej) w szczególności związane z ochroną środowiska, jak i podatkami od środków trwałych i nieruchomości (np. podziemnych wyrobisk górniczych), co stwarza zagrożenie dla racjonalnej gospodarki złożem; może to powodować rezygnację z eksploatacji złóż, z których wydobywanie kopaliny jest kapitałochłonne i w związku z tym bezpowrotną utratę części lub całości ich zasobów; wysokość strat z tego tytułu może być wielokrotnie większa od zysków z danin.
7. Daniny ponoszone są już na etapie poszukiwania i rozpoznawania złóż, które są bezdochodową działalnością kapitałochłonną; brak jest instrumentów wspierających taką działalność w postaci ulg lub nawet funduszy pomocowych.
8. Niektóre z danin mogą wpływać na pogorszenie warunków działalności zakładu górniczego, w szczególności podatek od wyrobisk może stwarzać ograniczenia w ich wykonywaniu i utrzymaniu i przez to stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa pracy.
9. Niektóre z przedsiębiorstw górniczych w końcowej fazie działania mogą być nierentowne przy obecnym poziomie obciążeń, ale ze względu na **utrzymanie miejsc pracy** powinny mieć specjalne ulgi lub nawet dofinansowanie na zakończenie działalności i pełne wydobywanie udokumentowanych zasobów.
10. Polityka podatkowa jest elementem polityki gospodarczej państwa, a w szczególności zapewnienia jego bezpieczeństwa surowcowego; brak dotychczas jednolitej takiej polityki (strategii) stwarza zagrożenia dla tego bezpieczeństwa; niezbędne jest stworzenie warunków dla stabilnego wykorzystania krajowej bazy surowcowej – prowadzenia prac poszukiwawczych i rozpoznawczych oraz zagospodarowania złóż, zapewnienia zdolności inwestycyjnej podmiotów dokonujących kapitałochłonne i czasochłonne inwestycje górnicze (np. budowa szybu wydobywczego to koszt nawet do 2 mld zł i 8 lat prac, wykonanie otworu poszukiwawczego za gazem łupkowym do 40 mln zł).
11. Niezbędne jest opracowanie strategii (polityki) surowcowej Polski, w której będą określone priorytetowe zadania w zakresie racjonalnego wykorzystania krajowej bazy surowcowej oraz działania poszczególnych branż górniczych; na tej podstawie mogą być sformułowane zasady obciążania branży wydobywcze podatkami i daninami.

Uczestnicy seminarium postanowili kontynuować działania w celu wypracowania ostatecznych propozycji rozwiązań w tym zakresie.